

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN KADINLIK-ERKEKLİK VE KADINA İLİŞKİN NAMUS ANLAYIŞI TUTUMU(*)

Pınar IRMAK VURAL(**)

İstanbul Medipol Üniversitesi
ORCID:0000-0002-8070-2840

Gülşah KÖRPE(***)

İstanbul Medipol Üniversitesi
ORCID: 0000-0002-5192-7987

ÖZ

Namus bir ailenin ya da bireyin sosyal itibarı ile birlikte ahlaki bütünlük içerir ve ülkemizde farklı anlamlar taşıyabilse de genellikle namus cinsel saflık ile eş değer tutulmaktadır. Bu araştırmanın amacı çeşitli dallarda üniversite eğitim alan öğrencilerin namus ve cinsiyet anlayışlarına ilişkin tutumlarının belirlenmesidir. Araştırmaya İstanbul'da bir vakıf üniversitesinin yurdunda kalan ve çeşitli bölümlerde okuyan 300 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin Kadına İlişkin Namus Anlayışı Tutum Ölçeği'nden aldıkları toplam puan sonucuna göre kadına ilişkin namus anlayışı ile ilgili eşitlikçi tutuma sahip oldukları, Kadın-Erkek Anlayışı Tutum Ölçeği puan ortalamasıyla öğrencilerin modern ve çağdaş görüşte olduğunu saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin kadına ilişkin namus anlayışının eşitlikçi tutumu güçlendikçe, kadın-erkek anlayışı gelenekselleşmekte ve değişim karşıtı bir tutum göstermektedir. Ayrıca kadına ilişkin geleneksel namus anlayışı tutumun da olan öğrencilerin aynı zamanda kadın-erkek anlayışında geleneksel tutumu gösterdikleri belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler

Namus, Cinsiyet Tutumu, Üniversite Öğrencisi

ATTITUDES OF UNIVERSITY STUDENTS ON WOMAN-MAN UNDERSTANDING AND APPROACHES TO WOMEN'S HONOR

ABSTRACT

Honor is held to be equivalent to honor sexual purity in countries with honorary cultures, although they may have different meanings, including moral integrity in relation to a family or an individual's social reputation. The purpose of this research is to determine the attitudes of the students who attended university in various branches to honor and gender understandings. The research was attended by 300 students from a foundation university in Istanbul who were studying in various departments. It was determined that the students who participated in the research had an equitable attitude regarding the understanding of honor related to the women according to the total point score they received from the "Attitude Scale for the Women-Related Conception of Honor and that the students had a modern and contemporary opinion with the Woman-Man Understanding Attitude Scale point average. As the egalitarian attitude of honor understanding of the women of the students participating in the research became stronger, the understanding of man and woman is becoming traditional and shows an anti-change attitude. In addition, it has been determined that students who have a traditional attitude of honor regarding the woman show traditional attitude at the same time.

Key Words

Honor, Gender, University Student

*Bu makalenin bir bölümü 17.Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi'nde poster bildiri olarak sunulmuştur.

**Öğr. Gör. Dr., İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, pinar.irmak@windowslive.com

***Araş. Gör., İstanbul Medipol Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, gulsahkorpe@outlook.com

Alıntılama: Irmak Vural, P., Körpe, G. (2018). Üniversite öğrencilerinin kadınlık-erkeklik ve kadına ilişkin namus anlayışı tutumu. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 2(3), 155-166.

GİRİŞ

İnsanlar kadın ve erkek olarak iki ayrı cinsiyettir. Toplumsal cinsiyet kavramıyla insanlar eşitsizliğe sürüklenir. Zamanla “farklı ama eşit” ifadesinden “farklı da eşit de değil” ifadesine geçilmiş ve cinsiyet farklılığı adaletsiz bir durumu ortaya çıkarmıştır (Kalav, 2012). Toplumsal cinsiyet kavramı, toplum tarafından kabul ettirilmeye çalışılan, kadınlık ve erkeklik ile ilişkilendirilen sosyal ve kültürel değerleri kapsar. Sosyalleşme ve sosyal ilişkilerden çıkarılan bu kavramın topluma yansımalarıyla kadına ve erkeğe ilişkin roller atfedilir (Cheng, 1997).

İnsanlar doğduğu andan itibaren toplumsal cinsiyet gerçeğiyle karşı karşıya kalır ve bu rolleri içselleştirmeye ve uygulamaya başlar. Toplumsal cinsiyet medya, eğitim sistemi, ülke, yaşanılan çağ ve coğrafyaya göre bir sarmal şeklinde büyüyerek, öğretilerini uygular. Toplumsallaşma, tutumlarında ve davranışlarında kadın bireylerin ve erkek bireylerin farklı türde özellik sergilemelerine yol açan değişik tutumlar oluşturur. Kadın ve erkeğin sergilediği her tutum veya gösterdiği her davranım, toplumda değişik düzeylerde tepkilere sebep olur (Kalav, 2012). Sosyalleşme sürecinde bireyler toplumsal cinsiyete ait özellikler ve nitelikleri içselleştirdiği bir benlik algısı yaratır ve toplumun kendisinden beklenen kadın ya da erkek olarak cinsiyet rollerini edinirler. Bu beklenti tam anlamıyla karşılanamasa dahi, bireyler toplumun bu isteklerinden sorumlu tutulacağını bilir. Ayrıca bireyler toplum tarafından bu beklentilerin karşılanma düzeylerine dayanarak “erkeksi” ya da “kadınsı” olarak değerlendirilir (Topuz ve Erkanlı, 2016).

Toplumsal cinsiyet, kadın ve erkeğin toplum içindeki davranışları ve düşüncelerine ilişkin değerleri ya da beklentileri içerir, namus ise toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin altında yatan temel nedenlerden biridir (Tahincioğlu, 2010). Namus kavramı kelime anlamıyla Türk Dil Kurumu’nda “bir toplum içinde ahlak kurallarına ve toplumsal değerlere bağlılık” ve “dürüstlük, doğruluk” anlamına gelmektedir. Aynı zamanda “iffet” kelimesiyle de eş anlamlıdır, “iffet” kelimesi ise “cinsel konularda ahlak kurallarına bağlılık ve temizlik” anlamına gelmektedir (TDK). Eşitsizlik ve adaletsizlikle iç içe geçmiş olan namus olgusu, kadın ve erkeğin yaşamına farklı düzenlemeler getirir (Kalav, 2012).

Geleneksel çerçevede namus, kadını utanç değerleriyle, erkeği ise şerefle ilgili değerleriyle tanımlar. Kadın kendi cinselliğinden kaynaklı utanç duygusuyla erkeğin namusunu koruma görevini üstlenir, erkekse şerefi yüzünden kadının cinsel anlamda saflığıyla kendi namusunu, gerektiği takdirde kaba kuvvete başvurarak denetlemekten sorumlu tutulur (Tahincioğlu, 2010). Denetlenen namus, bazen kadın ile ilişkilendirilmiş namus göstergesi olan kıyafetlerin indirgenir, bazen de kılık kıyafetlere yayılır, beden dışına bürünür (Bora ve Üstün, 2005; Dinçer, 2007).

Kadının namusla ilişkilendirilmesi ve sonucunda cezalandırılma ihtimali nedeniyle, kadınların davranışlarını kontrol etmeleri ve özellikle toplumun beklentilerine uygun davranışları yaşamsal bir öneme sahiptir. Böylelikle, kadına ilişkin namus anlayışının muhafazakâr ve cinsiyet ayırımı içeren bir tutum içermesi, kadınlara yönelik namus temelli şiddet ve cinayetleri arttırabilmektedir (Bayar, Haskan-Avcı ve Koç, 2018). Namus bir ailenin veya kişinin toplumsal saygınlığıyla birlikte ahlaki bütünlük içerir ve ülkemizde değişik manalar içerse de çoğunlukla namus cinsel saflıkla aynı anlamda tutulmaktadır (Sever ve Yurdakul, 2001). Dolayısıyla bu anlayış, kadınlara toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında daha çok baskı yapar ve streslerini arttırır (Bayar, Haskan-Avcı ve Koç, 2018). Diğer taraftan, toplumsal cinsiyet beden imajı gelişiminde belirgin bir faktör olarak kabul edilmektedir (Muth ve Cash, 1997). Kadınlar toplumsal cinsiyet eşitsizliğinden sadece psikososyal açıdan değil biyolojik açıdan da olumsuz yönde etkilenir.

Ergenlik dönemindeki veya evli olmayan kadınlar için üreme sağlığında oluşan tehditler, riski yüksek cinsel tutumlar ve bilgi eksikliğinin yanı sıra, hizmete erişmede bireyin karşısına çıkan engelleri de içerir. Sonuçta, cinsel nedenlerle bulaşabilen hastalıklar (CYBH), ergen hamileliği, istenmeyen hamilelikler, sağlıklı olmayan düşükler meydana gelmekte ve hastalıkların tanınmasında gecikmeler yaşanmaktadır (Şimşek, 2011). Cinsiyet rollerindeki “toplumsal beklentilerin” katılığı veya esnekliği değişkenlik gösterebilir (Bayar, Haskan-Avcı ve Koç, 2018). Ülkemizde namus

ifadesinin algılanma tarzı ve bu algılamanın sebep olduğu şiddet içeren davranışlar ve sonuçlar, kadınların yaşam boyu sağlıklarını ve hayatlarını olumsuz etkileyen ve zamanla yaşama haklarını bile ellerinden alan toplumsal açıdan çok mühim bir insanlık problemi ve bir insan hakkı ihlalidir (Erbaydar, 2008).

Toplumsal cinsiyet, cinsiyet kategorileri için bir şemsiye niteliği taşır ve alt başlıklarda kadın ve erkek kategorileri varlığını korur (Dökmen, 2010). Toplumsal cinsiyet rollerinde “mağdur” olma durumunun özellikle kadın üzerinden tarif edilmesine rağmen toplumsal cinsiyet rolleri erkekleri de kapsar ve erkeği de olumsuz yönde etkiler (Atay, 2012). Erkeklik kategorisinde, toplumsal cinsiyetin sosyal olarak inşa edilme sürecinin kadınlar gibi erkekler özelinde de mağduriyetler yarattığına dair düşünceler mevcuttur. Ataerkil düzenin erkeklik prototipi olan “hegemonik” erkeklığe atfedilen; güçlü, cesur, başarılı, katı, kavgacı gibi niteliklerin biri ya da birkaçından yoksun olmak, bireyi, erkekler arasında hiyerarşinin alt basamaklarına iter ve eksiklik duygusunun oluşmasına neden olur (Dökmen, 2010).

Erkeklığın toplumsal boyutu açısından anahtarı “erkek olma(k)” deyimidir. Erkeklik, “olunan” bir olgudur. “Erkek olma(k)”, tarihsel ritüellerin ana konularından biridir ve bu ritüeller, yeni statüleri ve rolleri içerir (Karaman, 2010). Kadından farklı olarak güç ve dayanıklılığını bir defa bile kanıtlamak ataerkil düzende üstün sosyal statüye kavuşmak anlamına gelir ve bu statü, kendi içinde de hiyerarşik bir yapıdadır (Özbay, 2012). Hiyerarşik yapı güç, dayanıklılık ve diğer irade sembollerinin nitelik ve niceliksel dağılımına göre şekillenir. Bu anlamda “erkek olma(k)”, sadece erkeklerin dünyasına girmek anlamına gelir (Güneş, 2016).

Ülkemizde erkekler, sınırları önceden belirlenmiş bir “erkeklik” anlayışına uygun davranmadıklarında “kadınsı”lıkla aşağılanabilmektedir. Bu durumla beraber hem erkek hem de kadın küçük düşmekte ve kadının “eksik ve ikincil” oluşu gibi toplumsal bir yanılış yaygınlaşmaktadır. Erkeğin toplumsal cinsiyet rolleri altında ezilmesi dolaylı olarak kadına da yansır. Erkek, erkeklğini bir çeşit “kadın olmama” hali üzerinden açıklamaya başlar, kadınla arasına mesafe koyar ve kadını kendinden aşağı görmeye başlar. Kimi zaman erkeğin kadını aşağı görme hali, kadına yönelik saldırganlık, öfke ve şiddeti de beraberinde getirir. Dolaylı olarak, erkek toplumsal cinsiyet baskısıyla baş edemeyince öfkesini kadına yansıtır. Araştırmalara göre erkeğin toplumsal cinsiyet rol sosyalizasyonu duygusal, davranışsal problemlere ve sağlık bozulmalarına yol açabilmektedir. Toplumsal cinsiyet rolleri ve beraberinde getirdiği stres; alkol ve uyuşturucu kullanımı, partnere yönelik şiddet ve öfke, depresyon, aile içi geçimsizlik, kalp rahatsızlığı, düşük yardım arama davranışı gibi pek çok negatif ve riskli davranışlara sebep olabilmektedir (Bayar, Haskan-Avcı ve Koç, 2018).

Gençlik çağı biyopsikolojik ve toplumsal gelişmelerle, bireyi sosyal gelişmişliğe hazırlayan önemli bir dönemdir. Bu dönemdeki bireylerin toplumsal cinsiyete bakış açısı ve tutumları sağlıklı nesillere ulaşma açısından önemlidir. Bu çalışmanın amacı çeşitli bölümlerde üniversite eğitimi gören gençlerin kadınlık-erkeklik anlayışına ve kadına ilişkin namus anlayışına yönelik tutumlarını belirlemektir.

YÖNTEM

Çalışma Grubu

Bu tanımlayıcı araştırma Kasım 2017-Şubat 2018 tarihleri arasında İstanbul’da bir vakıf üniversitesinin kız ve erkek öğrenci yurtlarında kalan ve farklı bölümlerde eğitim gören araştırmaya katılmaya gönüllü 300 öğrencide gerçekleştirildi.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Öğrencilerin Tanıtıcı Bilgi Formu, Kadına İlişkin Namus Anlayışı Tutum Ölçeği (KİNATÖ) ve Kadın-Erkek Anlayışı Tutum Ölçeği (KEATÖ) kullanıldı. Öğrencilerin Tanıtıcı Bilgi Formu, araştırmacılar tarafından yapılandırılmış olup, öğrencilerin sosyo-demografik düzeylerini belirlemeye yönelik 12 sorudan oluşmaktadır.

Kadına İlişkin “Namus” Anlayışı Tutum Ölçeği (KİNATÖ). 18-24 yaş arasındaki genç bireylerin kadına ilişkin namus ile ilgili tutumlarını ölçmek amacıyla Gürsoy ve Özkan

(2011) tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı 0.93 olarak bulunmuştur. Ölçek geleneksel namus anlayışı (9 madde), eşitlikçi yaklaşım (11 madde) ve evlilik öncesi cinsellik/namus anlayışı (5 madde) ile ilgili toplam 25 maddeden oluşan, 3 alt boyutlu, 5'li likert tipi bir ölçektir. Bu alt boyutlar toplam varyansın %51.32'sini açıklamaktadır.

Ölçekten en düşük puan 25, en yüksek puan ise 125 puan alınabilmektedir. Ölçekten alınan puan yükseldikçe kadına ilişkin namus algısı ve tutumlarının olumlu yönde olduğu belirlenir. Bu kapsamda, ölçeğin geneli için 25-50 puan arasında puan alan öğrencilerin “kadına ilişkin namus anlayışı ile ilgili geleneksel ve cinsiyet ayrımcı” bir tutuma, 51-75 arası puan alan öğrencilerin “kararsız” bir tutuma ve 76-125 arası puan alan öğrencilerin “eşitlikçi” tutuma sahip oldukları kabul edilmektedir (Gürsoy ve Özkan, 2011). Bu çalışmada elde edilen veri setinde Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı 0.86 olarak saptandı.

Kadın-Erkek Anlayışı Tutum Ölçeği (KEATÖ). İmamoğlu (1995) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde geliştirilmiştir. Ölçeğin Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı 0.85 olarak bulunmuştur. Ölçek kadın-erkek anlayışını değerlendirmede iki alt faktör içermektedir. Bu alt faktörlerin birincisi “kadın-erkek anlayışında geleneksel tutum” ve ikincisi ise “kadın-erkek anlayışında değişim karşıtı tutumdur”. “Kadın-erkek anlayışında geleneksel tutum” alt faktörü 25 madde, “değişim karşıtı tutum” alt faktörü 12 maddeden oluşmuş olup, ölçek “değişim yanlısı tavır”, “kadının hareketine karşı tavır” ve “kadının güçlenmesine karşı tavır” belirleyen ifadeleri içermektedir.

Ölçekten alınan puan yükseldikçe geleneksellikte artmayı ve modern görüşten uzaklaşmayı, toplumda var olan kadın-erkek anlayışına bağlılığı; puan düştükçe kadın-erkek anlayışında geleneksellikten uzaklaşmayı ve çağdaş görüşü yansıtmaktadır (İmamoğlu, 1995). Bu çalışmada elde edilen veri setinde Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı 0.81 olarak hesaplandı.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler, SPSS 22.0 programı ile çözümlenmiştir. Araştırmaya katılanların sosyodemografik özellikleri araştırmanın bağımsız değişkenlerini, Kadına İlişkin Namus Anlayışı Tutum Ölçeği (KİNATÖ) ve Kadın-Erkek Anlayışı Tutum Ölçeği (KEATÖ) puanları ise bağımlı değişkenlerini oluşturmuştur. Nicel değişkenlerin sunulması amacıyla ortalama, standart sapma değerleri; nitel değişkenlerin sunumu için ise frekans ve yüzde değerler kullanılmıştır.

Araştırmada elde edilen veriler normal dağılım göstermediği için değerlendirmelerde nonparametrik testlerden yararlanılmıştır. Nicel değişkenlerin karşılaştırılmasında nonparametrik testlerden iki grup karşılaştırmalarında “Mann-Whitney U Testi”, ikiden fazla grup karşılaştırmalarında ise “Kruskal Wallis” testi, gruplar arasında fark olduğunda ise farkı yaratan grupların belirlenmesinde “Bonferroni düzeltilmiş Mann-Whitney U Testi” kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki korelasyonlara “Spearman Korelasyon Testi” ile bakılmıştır. Bütün istatistiksel analizlerde anlamlılık düzeyi olarak $p < 0.05$ değeri kabul edilmiştir.

BULGULAR

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalamaları 20.8, %56.3'ü kadın, %40'ı 2. sınıfta okuyor, %78.3'ü ilde yaşamakta, %56'sının geliri giderine denk olarak saptanmıştır. Öğrencilerin %12.7'sinin anne ve babaları ayrı, %47.3'ünün annesi ev hanımı ve %40.3'ünün babası serbest meslek mensubu olarak saptanmıştır (Tablo 1, 2).

Öğrencilerin KİNATÖ'den aldıkları toplam puan ortalaması 82.43 ± 6.42 (min=57, max=118), KEATÖ'den aldıkları toplam puan ortalaması da 99.92 ± 24.17 (min=45, max=159)'dir. Öğrencilerin babasının iş durumu ile KİNATÖ puan ortalaması arasında anlamlı fark bulunmuştur. İleri istatistik yapıldığında babası memur, emekli, serbest meslek mensubu olan öğrencilere göre babası diğer meslek gruplarına mensup öğrencilerin KİNATÖ puan ortalaması daha yüksek bulunmuştur (Tablo 1).

Ailenin gelir durumu, anne ile babanın birlikte olması ve öğrenim durumları ile KEATÖ puan ortalaması arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0.05$). İleri istatistik yapıldığında; gelir durumu giderden az olan öğrencilerin diğerlerine, ailesi birlikte

olan öğrencilerin ayrı olanlara, annesi sadece okuryazar olanların ve babası ilköğretim mezunu olanların diğer öğrenim durumlarına sahip olanlara göre KEATÖ puan ortalaması yüksek bulunmuştur (Tablo 2).

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyodemografik Özelliklerine Göre KİNATÖ ve KEATÖ Puan Ortalamaları (n=300)

Sosyodemografik Özellikler		KİNATÖ	KEATÖ
	n (%)	Ort. ± Ss	Ort. ± Ss
Yaş			
18-21	212(70.7)	82.53±6.68	100.35±24.40
22-25	85(28.3)	82.17±5.88	99.37±23.77
26-36	3(1)	82±2	84.33±19.60
Test		X ² =0.667; p=0.717	X ² =1.271; p=0.530
Cinsiyet			
Kadın	169(56.3)	82.26±6.62	99.40±25.35
Erkek	131(43.7)	82.64±6.17	100.58±22.63
Test		Z=-1.711; p=0.087	Z=-0.399; p=0.690
Okuduğu Bölüm			
Sağlık	207(69)	82.14±6.87	100.79±24.80
Mühendislik-Mimarlık	39(13)	82.79±3.67	100.51±22.39
İktisadi İdari Bilimler	21(7)	83.19±4.16	95±30.03
Hukuk-Siyaset	24(8)	88.75±8.22	98.95±14.30
İletişim	9(3)	82±3.80	91.33±14.30
Test		X ² =3.129; p=0.536	X ² =4.169; p=0.384
Sınıf			
1.Sınıf	40(13.3)	80.80±5.63	98±24.98
2.Sınıf	120(40)	83.20±6.67	103.30±24.75
3.Sınıf	88(29.3)	82.43±4.54	98.97±22.43
4.Sınıf	52(17.3)	81.90±8.66	95.17±24.60
Test		X ² =7.485; p=0.058	X ² =3.641; p=0.303
En uzun yaşadığı yer			
İl	235(78.3)	82.44±6.44	100.60±24.36
İlçe	63(21)	82.33±6.50	96.93±23.26
Köy	2(0.7)	84±2.82	114±33.94
Test		X ² =0.662; p=0.718	X ² =1.360; p=0.507

*Z=Mann-Whitney U Testi, X² = Kruskal Wallis H Testi

Tablo 2. Öğrencilerin Aile Yapısına Göre KİNATÖ ve KEATÖ Puan Ortalamaları (n=300)

Aile Yapısına Dair Özellikler		KİNATÖ	KEATÖ
	n (%)	Ort. ± Ss	Ort. ± Ss
Ailenin gelir durumu			
Gelir giderden fazla	113(37.7)	83±6.72	102±24.5 ^a
Gelir gidere denk	168(56)	82.22±6.44	99.83±24.18 ^b
Gelir giderden az	19(6.3)	80.84±3.78	88.26±18.57 ^{ab}
Test		X ² =3.418; p=0.181	X ² =6.082; p=0.048
Kardeş durumu			
Yok	88(29.30)	82.84±6.27	100.86±25.30
Var	93(31)	81.51±4.95	10.87±23.30
Erkek kardeşi olma	77(25.70)	83.47±6.77	92.90±22.75
Kız kardeşi olma	42(14)	82.32±7.40	101.40±24.10
Test		X ² =4.48; p=0.214	X ² =3.227; p=0.358
Anne ile baba;			
Birlikte	262(87.3)	82.50±6.51	100.88±24.29
Ayrı	38(12.7)	81.89±5.81	93.28±22.53
Test		Z=-0.211; p=0.833	Z=-2.130; p=0.033
Annenin öğrenim durumu			
Okuryazar değil	3(1)	95±20.07	77±27.78
Okuryazar	2(0.7)	84±2.82	148.50±4.94 ^{abcd}
İlkokul	40(13.3)	82.42±4.22	101.60±21.33 ^a
Ortaokul	43(14.3)	82.65±4.69	107.04±25.55 ^b
Lise	136(45.3)	82.80±7.18	98.88±25.85 ^c
Üniversite	76(25.3)	81.09±5.54	96.48±19.36 ^{bd}
Test		X ² =5.413; p=0.368	X ² =12.518; p=0.028
Babannin öğrenim durumu			
Okuryazar	3(1)	96.33±18.77	78.66±29.50 ^a
İlkokul	14(4.7)	82.85±5.62	119.21±20.44 ^{abc}
Ortaokul	25(8.3)	83.08±4.98	110.60±24.72 ^c
Lise	117(39)	82.95±6.17	99.64±25.47 ^b
Üniversite	141(47)	81.53±6.25	96.78±21.83 ^c
Test		X ² =7.493; p=0.112	X ² =7.659; p=0.001
Annenin işi;			
Ev hanımı	142(47.3)	83.15±6.89	102.83±24.61
Memur	70(23.3)	80.90±5.88	97.44±23.28
İşçi	8(2.7)	80.62±4.30	99.25±23.29
Emekli	35(11.7)	82.94±7.66	100.42±24.48
Serbest meslek	36(12)	82.63±4.13	94.30±23.27
Diğer	9(3)	81.66±5.56	94.33±26.65
Test		X ² =6.133; p=0.294	X ² =8.664; p=0.123
Babannin işi;			
İşsiz	2(0.7)	85.50±0.70	95.50±6.36
Memur	85(28.3)	81.65±7.89 ^a	98.18±23.90
İşçi	5(1.7)	82.80±1.92	120±22.67
Emekli	56(18.7)	82.10±4.22 ^b	99.37±24.86
Serbest meslek	121(40.3)	81.99±4.74 ^c	99.47±23.29
Diğer	31(10)	86.58±9.60 ^{abc}	104.41±27.42
Test		X ² =13.425; p=0.020	X ² =6.362; p=0.23

*Z=Mann-Whitney U Testi, X² = Kruskal Wallis H Testi

**a,b,c,d=Bonferroni düzeltilmeli Mann-Whitney U Testine göre aralarında istatistiksel açıdan bir fark vardır, p<0.05

Öğrencilerin cinsiyet, okudukları sınıf, gelir durumu, annelerinin öğrenim durumu ve babalarının işleri ile KİNATÖ geleneksel namus anlayışı alt ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). İleri istatistik incelemesine göre; erkek öğrencilerin ve 2.sınıftaki öğrencilerin diğerlerine göre KİNATÖ geleneksel namus anlayışı alt boyut puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur. Geliri giderden az olan, anne öğrenim durumu üniversite olan ve babası memur olan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı puan ortalamaları daha düşük bulunmuştur (Tablo 4). Öğrencilerin cinsiyet ve anne babanın birlikteliği ile KİNATÖ eşitlikçi namus anlayışı alt ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Kız öğrencilerin ve anne babası ayrı olanların eşitlikçi namus anlayışı puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur (Tablo 4). Öğrencilerin cinsiyet, babanın öğrenim durumu ve babanın işi ile ilgili özellikleri ile KİNATÖ evlilik öncesi cinselliğe ilişkin namus anlayışı alt ölçeği puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$). Erkek öğrencilerin, babasının öğrenim durumu ilkokul olan ve babası işsiz olan öğrencilerin KİNATÖ evlilik öncesi cinselliğe ilişkin namus anlayışı alt ölçeği puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur (Tablo 4). KEATÖ geleneksel tutum alt boyutuna ait puan ortalamaları ile anne babanın birlikteliği, annenin ve babanın öğrenim durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0.05$). Anne ve babası birlikte olan, annesi sadece okuryazar ve babası ilkokul öğrenim durumuna sahip öğrencilerin KEATÖ geleneksel tutum alt boyutuna ait puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur (Tablo 4). KEATÖ değişim karşıtı tutum alt boyutuna ait puan ortalamaları ile annenin ve babanın öğrenim durumu arasında istatistiksel olarak fark saptanmıştır ($p<0.05$). Annesi sadece okuryazar ve babası ilkokul öğrenim durumuna sahip öğrencilerin KEATÖ değişim karşıtı tutum alt boyutuna ait puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur (Tablo 4).

Tablo 3. Öğrencilerin Sosyodemografik Özelliklerine Göre KİNATÖ alt boyutları ve KEATÖ alt boyutları Puan Ortalamaları (n=300)

Sosyodemografik Özellikler		KİNATÖ			KEATÖ	
		Alt Ölçekler			Alt Ölçekler	
		Ort. ± Ss			Ort. ± Ss	
Yaş	n (%)	Geleneksel	Eşitlikçi	Evlilik öncesi cinsellik	Geleneksel Tutum	Değişim Karşıtı Tutum
18-21	212(70.7)	20.41±6.60	47.46±6.06	14.66±2.54	67.65±21.42	32.70±5.23
22-25	85(28.3)	20.15±6.58	47.71±5.51	14.30±2.43	67.01±21.31	32.36±4.73
26-36	3(1)	14.33±1.52	53.66±0.57	14±1	54±22.64	30.33±3.05
Test		$X^2=3.184$; $p=0.204$	$X^2=4.413$; $p=0.110$	$X^2=0.922$; $p=0.631$	$X^2=1.076$; $p=0.584$	$X^2=1.552$; $p=0.460$
Cinsiyet						
Kadın	169(56.3)	19.78±6.82	48.21±5.85	14.27±2.53	66.82±22.40	32.57±5.36
Erkek	131(43.7)	20.91±6.23	46.80±5.89	14.92±2.43	67.99±20.03	32.59±4.69
Test		$Z=-2.126$; $p=0.033$	$Z=-2.328$; $p=0.020$	$Z=-2.679$; $p=0.007$	$Z=-0.613$; $p=0.540$	$Z=-0.331$; $p=0.741$
Okuduğu Bölüm						
Sağlık	207(69)	20.33±6.86	47.34±6.30	14.46±2.52	67.90±22.27	32.88±4.93
Mühendislik-Mimarlık	39(13)	20.92±5.69	47.05±4.22	14.82±2.34	67.97±18.51	35.53±5.28
İktisadi İdari Bilimler	21(7)	20.04±6.41	48.71±5.90	14.42±2.54	63.09±24.73	31.90±6.48
Hukuk-Siyaset	24(8)	19.91±6.10	48.89±4.92	14.95±2.78	67.16±16.32	31.79±4.91
İletişim	9(3)	17.66±5.89	49.66±4.58	14.66±2.17	61.66±16.92	29.66±3.70
Test		$X^2=3.168$; $p=0.530$	$X^2=4.476$; $p=0.345$	$X^2=1.908$; $p=0.753$	$X^2=1.844$; $p=0.765$	$X^2=8.760$; $p=0.067$
Sınıf						
1.Sınıf	40(13.3)	18.45±5.79 ^a	48.32±6.62	14.02±2.24	64.82±22.58	33.17±4.95
2.Sınıf	120(40)	21.65±6.68 ^{ab}	46.79±5.65	14.75±2.67	70.50±21.20	32.80±5.72
3.Sınıf	88(29.3)	19.88±5.94	47.85±5.61	14.69±2.21	66.57±20.49	32.39±4.01
4.Sınıf	52(17.3)	19.15±7.43 ^b	48.46±6.29	14.28±2.73	68.23±21.82	31.94±5.24
Test		$X^2=14.157$; $p=0.003$	$X^2=6.585$; $p=0.086$	$X^2=4.581$; $p=0.205$	$X^2=4.375$; $p=0.224$	$X^2=1.508$; $p=0.681$
En uzun yaşadığı yer						
İl	235(78.3)	20.46±6.53	47.51±5.79	14.46±2.56	67.94±21.38	32.65±5.27
İlçe	63(21)	19.53±6.72	47.93±6.29	14.85±2.29	64.53±21.16	32.39±4.27
Köy	2(0.7)	21±11.31	47±9.89	16±1.41	84±26.87	30±7.07
Test		$X^2=1.506$; $p=0.471$	$X^2=0.716$; $p=0.699$	$X^2=3.170$; $p=0.205$	$X^2=1.969$; $p=0.374$	$X^2=0.380$; $p=0.827$

*Z=Mann-Whitney U Testi, X^2 = Kruskal Wallis H Testi

**a,b,c,d=Bonferroni düzeltilmeli Mann-Whitney U Testine göre aralarında istatistiksel açıdan bir fark vardır, $p < 0.05$

Tablo 4. Öğrencilerin Aile Yapısına Göre KİNATÖ alt boyutları ve KEATÖ alt boyutları Puan Ortalamaları (n=300)

Aile Yapısına Dair Özellikler		KİNATÖ			KEATÖ	
		Alt Ölçekler			Alt ölçekler	
		Ort. ± Ss			Ort. ± Ss	
Ailenin gelir durumu	n (%)					
Gelir giderden fazla	113(37.7)	20.76±6.72 ^a	47.42±5.72	14.80±2.49	69.01±21.09	32.99±5.63
Gelir gidere denk	168(56)	20.32±6.46 ^b	47.41±6.05	14.48±2.52	67.37±21.74	32.45±4.79
Gelir giderden az	19(6.3)	16.89±6.12 ^{ab}	50.26±5.24	13.68±2.23	56.94±17.39	31.31±3.74
Test		$X^2 = 9.019$; $p = 0.011$	$X^2 = 5.372$; $p = 0.068$	$X^2 = 3.093$; $p = 0.213$	$X^2 = 5.336$; $p = 0.069$	$X^2 = 1.805$; $p = 0.406$
Kardeş durumu						
Yok	88(29.30)	20.56±6.68	47.55±5.94	14.71±2.44	67.88±22.64	32.97±5.13
Var	93(31)	20.40±6.84	47.43±6.35	14.48±2.67	68.64±20.49	32.76±5.68
Erkek kardeşi olma	77(25.70)	20.35±6.30	47.09±5.80	14.07±2.15	67.89±21.45	32.97±4.05
Kız kardeşi olma	42(14)	19.23±6.43	48.97±4.86	15.26±2.71	62.23±20.41	30.66±4.96
Test		$X^2 = 1.665$; $p = 0.645$	$X^2 = 2.326$; $p = 0.508$	$X^2 = 5.645$; $p = 0.130$	$X^2 = 2.543$; $p = 0.468$	$X^2 = 4.982$; $p = 0.173$
Anne ile baba;						
Birlikte	262(87.3)	20.54±6.68	47.36±5.89	14.59±2.55	68.34±21.38	32.53±5.17
Ayrı	38(12.7)	18.39±5.57	49.21±5.83	14.28±2.14	60.36±20.26	32.92±4.38
Test		$Z = -1.869$; $p = 0.062$	$Z = -2.018$; $p = 0.044$	$Z = -0.528$; $p = 0.598$	$Z = -2.210$; $p = 0.027$	$Z = -0.111$; $p = 0.911$
Annenin öğrenim durumu						
Okuryazar değil	3(1)	32±9.84 ^a	43.66±6.02	19.33±5.50	54.33±20.81	22.66±8.08 ^a
Okuryazar	2(0.7)	29.50±0.70 ^b	40.50±0.70	14±4.24	107.50±0.70 ^a	41±5.65 ^b
İlkokul	40(13.3)	19.75±5.75 ^{ab}	48.12±4.96	14.55±2.20	68.82±20.10 ^a	32.77±3.84 ^a
Ortaokul	43(14.3)	20.97±6.57	47.06±5.79	14.60±2.35	73.65±22.37 ^b	33.39±5.62
Lise	136(45.3)	20.63±7.02 ^a	47.63±5.94	14.54±2.72	66.09±22.34 ^{ab}	32.78±5.49 ^{ab}
Üniversite	76(25.3)	18.81±5.42 ^{ab}	47.89±6.36	14.38±2	64.64±18.33 ^b	31.84±3.73 ^b
Test		$X^2 = 12.510$; $p = 0.028$	$X^2 = 6.232$; $p = 0.284$	$X^2 = 4.260$; $p = 0.513$	$X^2 = 11.720$; $p = 0.039$	$X^2 = 14.265$; $p = 0.014$
Babannin öğrenim durumu						
Okuryazar	3(1)	30±11.26	45.66±3.78	20.66±3.78 ^a	53.33±19.65 ^a	25.33±9.86 ^a
İlkokul	14(4.7)	22.42±6.21	46.50±5.18	13.92±2.70 ^a	82.92±16.71 ^{ab}	36.28±5.41 ^{ab}
Ortaokul	25(8.3)	21.84±7.09	46.56±4.93	14.68±2.42 ^a	76.76±22.12 ^c	33.84±5.48
Lise	117(39)	20.73±6.72	47.47±5.77	14.74±2.62 ^a	67.13±22.38 ^b	32.51±5.18 ^b
Üniversite	141(47)	19.19±6.07	48.02±6.27	14.31±2.21 ^a	64.57±19.82 ^{bc}	32.21±4.53 ^b
Test		$X^2 = 4.588$; $p = 0.205$	$X^2 = 2.088$; $p = 0.554$	$X^2 = 8.891$; $p = 0.031$	$X^2 = 11.005$; $p = 0.012$	$X^2 = 10.792$; $p = 0.013$
Annenin işi;						
Ev hanımı	142(47.3)	20.92±6.73	47.50±5.93	14.71±2.69	70.50±21.45	32.32±5.57
Memur	70(23.3)	19.07±6.57	47.87±6.67	13.95±2.01	64.52±21.10	32.91±4.39
İşçi	8(2.7)	19.12±5.64	46.75±4.55	14.75±3.24	65.12±18.92	34.12±4.94
Emekli	35(11.7)	20.40±7.45	47.77±5.26	14.77±2.49	68.22±21.56	32.20±5.39
Serbest meslek	36(12)	20.19±5.18	47.50±5.57	14.94±2.38	61.22±20.33	33.08±4.25
Diğer	9(3)	20.22±6.72	47.33±4.82	14.11±2.42	62±23.77	32.33±4.35
Test		$X^2 = 5.181$; $p = 0.394$	$X^2 = 1.809$; $p = 0.875$	$X^2 = 6.737$; $p = 0.241$	$X^2 = 9.316$; $p = 0.097$	$X^2 = 1.300$; $p = 0.935$
Babannin işi;						
İşsiz	2(0.7)	23.50±0.70	43.50±0.70	18.50±0.70 ^a	64.50±4.94	31±1.41
Memur	85(28.3)	19.43±7.15 ^{ab}	47.80±6.44	14.42±2.47 ^{ab}	65.91±21.20	32.27±5.12
İşçi	5(1.7)	25±5.24 ^{ac}	44.20±6.53	13.60±2.40	82.80±19.49	37.20±4.60
Emekli	56(18.7)	19.87±6.36 ^b	48.16±5.67	14.07±2.19 ^{ab}	66.53±23.20	32.83±4.21
Serbest meslek	121(40.3)	19.74±5.68 ^{bc}	47.77±5.91	14.47±2.29 ^{ab}	66.95±20.47	32.52±4.80
Diğer	31(10)	24.41±7.49 ^b	46.12±4.54	16.03±3.27 ^b	71.83±22.59	32.58±7.17
Test		$X^2 = 19.222$; $p = 0.002$	$X^2 = 7.774$; $p = 0.169$	$X^2 = 15.428$; $p = 0.009$	$X^2 = 5.095$; $p = 0.404$	$X^2 = 8.126$; $p = 0.149$

*Z=Mann-Whitney U Testi, X^2 = Kruskal Wallis H Testi

**a,b,c,d=Bonferroni düzeltilmeli Mann-Whitney U Testine göre aralarında istatistiksel açıdan bir fark vardır, $p<0.05$

Öğrencilerin genel KİNATÖ ve KEATÖ puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönde, zayıf bir ilişki bulunmuştur ($r=0.308$; $p=0.000$) (Tablo 5).

Tablo 5. Öğrencilerin KİNATÖ ve KEATÖ Puanları İlişkisi (n=300)

KİNATÖ	KEATÖ	
	r*	p
	0.308	0.000

*Spearman Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır.

KEATÖ geleneksel namus anlayışı ve KİNATÖ geleneksel tutum alt boyutları arasında pozitif yönde kuvvetli ilişki bulunmuştur ($r=0.716$; $p=0.000$) (Tablo 6).

Tablo 6. Öğrencilerin KİNATÖ Geleneksel Namus Anlayışı Alt Boyutu ve KEATÖ Geleneksel Tutum Alt Boyutu Puanları İlişkisi (n=300)

KİNATÖ Geleneksel Namus Anlayışı Alt Boyutu	KEATÖ Geleneksel Tutum Alt Boyutu	
	r*	p
	0.716	0.000

*Spearman Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın istatistiksel analizlerinden elde edilen bulgularda; araştırmaya katılan öğrencilerin KİNATÖ'den aldıkları toplam puan sonucuna göre (82.43 ± 6.42) kadına dönük "namus" anlayışıyla alakalı eşitlikçi bir düşünceye sahip oldukları belirlenmiştir. Hemşirelik ve ebelik öğrencilerde yapılmış bir çalışmada da KİNATÖ ortalama puanı 90.01 olarak belirlenmiş ve bu çalışmaya benzer şekilde kadına dönük namus anlayışıyla ilgili eşitlikçi tutumda oldukları saptanmıştır (Kömürcü ve ark., 2016). KEATÖ'de ortalama puan 101.00'dir ve ortalama puandaki artmalar muhafazakârlıkta artmayı ve modern dünya görüşünden uzaklaşmayı, yaşamda var olan kadın-erkek düşüncesine bağlılığı ortaya koymaktadır. Bu çalışmada öğrencilerin puan ortalama değerinin (99.92 ± 24.17) ölçek ortalamasına yakın saptanması öğrencilerin modern ve çağdaş görüşte olduğunu açıklamaktadır. Ankara'daki bir üniversitede yapılmış çalışmada da KEATÖ ortalama puanı 112.86 olarak saptanmıştır (Pınar, Taşkın ve Eroğlu, 2008).

Bu çalışmada 18-21 yaş grubundaki öğrencilerin diğer yaş gruplarına göre KEATÖ genel ve alt boyutlarında ortalama puanının, gruplar arası anlamlı fark bulunmasa da, daha yüksek olduğu, öğrencilerin yaşının arttıkça daha çağdaş ve değişime açık bir tutumda oldukları belirlenmiştir (Tablo 1, 3). Pınar ve arkadaşları ise; KEATÖ'nün bütün alt ölçeklerinde öğrencilerin yaşı arttıkça daha muhafazakâr tutuma sahip olduklarını belirlemişlerdir (Pınar, Taşkın ve Eroğlu, 2008).

Araştırmaya katılan erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre KİNATÖ geleneksel namus anlayışı alt boyut puan ortalamaları ve KEATÖ genel ve alt boyut puan ortalamalarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Araştırma bulgularına göre erkek öğrencilerin cinsiyet ve namus anlayışlarının geleneksel bir tutumda olduğu sonucuna varılabilir. Fakat yine erkek öğrencilerin KİNATÖ evlilik öncesi cinselliğe ilişkin namus anlayışı alt ölçeği puan ortalamaları kız öğrencilere göre daha yüksek yani daha eşitlikçi bir tutumda oldukları belirlenmiştir. Yapılmış birçok çalışmada bu çalışmayla benzer bulgularla erkek öğrencilerin kızlara kıyasla cinsiyete ilişkin rollere ve namusa

yönelik daha geleneksel tutuma sahip oldukları saptanmıştır (Pınar, Taşkın ve Eroğlu, 2008; Öngen ve Aytaç, 2013; Elgün ve Yeniçeri-Alemdar, 2017).

Araştırmaya katılan 2.sınıftaki öğrencilerin diğer sınıftakilere göre KİNATÖ geleneksel namus anlayışı alt boyutu ve KEATÖ geleneksel tutum puan ortalamalarının daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Atış (2010) ve Özcan (2012)'in çalışmalarında, öğrencilerin sınıf değişkenine göre elde edilen bulgulara bakıldığında, 4. Sınıfta okuyan öğrencilerin 1. Sınıfta okuyan öğrencilere kıyasla daha eşitlikçi bir tutum içerisinde buldukları saptanmıştır (Atış, 2010; Özcan, 2012). Kömürcü ve arkadaşları ebelik ve hemşirelik bölümünde okuyan 1. sınıf öğrencilerinin 4. sınıf öğrencilerine göre KİNATÖ evlilikten önce cinsellik/namus anlayışı alt boyutu bakımından daha muhafazakar tutumda olduklarını saptamıştır (Kömürcü ve ark., 2016). Benzer şekilde Başçı ve Giray'ın çalışmasında da üniversitede okuyan öğrencilerin sınıfı yükseldikçe toplumsal cinsiyete ait rollerine dönük tutumlarının çağdaş, modern yönde değiştiği belirlenmiştir (Başçı ve Giray, 2016). Diğer bir çalışmada da 1. ve 4. sınıftaki öğrencilerin toplumsal cinsiyete ait rolleri ve tutumları kıyaslandığında iki grup arasında anlamlı düzeyde bir farklılık saptanmamıştır (Elgün ve Yeniçeri-Alemdar, 2017).

Bu araştırmada geliri giderden az olan, anne öğrenim durumu üniversite olan ve babası memur olan öğrencilerin geleneksel namus anlayışı puan ortalamaları daha düşük bulunmuştur. Ayrıca annesi sadece okuryazar ve babası ilkökul öğrenim durumuna sahip öğrencilerin KEATÖ geleneksel tutum ve değişim karşıtı tutum alt boyutlarına ait puan ortalamaları daha yüksek bulunmuştur. Araştırma sonuçlarına göre ebeveynlerinin eğitim düzeyi düşük olan öğrencilerin cinsiyet anlayışlarında daha geleneksel bir tutum izlediği belirlenmiştir. Zeyneloğlu'nun, çalışmasında ailede annenin eğitim düzeyi yüksek olan öğrencilerin daha eşitlikçi düşündükleri saptanmıştır (Zeyneloğlu, 2008). Benzer şekilde Arıcı'nın çalışmasında da annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin annesi daha düşük eğitim düzeyinde olanlara göre ve babası en azından ortaokul mezunu olan öğrencilerle en fazla ilkökul düzeyinden mezun olanlarla kıyaslandığında babası en azından ortaokul mezunu olanların toplumsal cinsiyete ait rolleri daha eşitlikçi biçimde algıladıkları saptanmıştır. Ebeveynlerin eğitim düzeyinin yüksek olduğu ailelerde, cinsiyetler arasında daha eşitlikçi tutum sergilenmektedir. Kadınların beklenen "geleneksel rollerin" dışında roller üstlenmesi, özellikle kadınlar arasında, eşitlikçi anlayışın gelişmesini sağlamaktadır (Arıcı, 2011). Bu çalışmayı destekleyen sonuçlarla bu araştırmada kız öğrencilerin ve anne babası ayrı olan öğrencilerin daha eşitlikçi namus anlayışında olduğu saptanmıştır.

Genel olarak bu araştırmaya katılan öğrencilerin kadına ilişkin eşitlikçi namus tutumu güçlendikçe, kadın-erkek (cinsiyet) anlayışı gelenekselleşmektedir (Tablo 5). Ayrıca öğrencilerin kadına ilişkin geleneksel namus anlayışı güçlendikçe kadın-erkek anlayışındaki geleneksel tutumda artmaktadır (Tablo 6).

Bu doğrultuda, üniversite öğrencilerine yönelik toplumsal cinsiyet eşitliğine katkı sağlayacak bilgilendirici konferans, sempozyum veya çalıştaylar düzenlenebilir, üniversitelerde namus ve kadın-erkek anlayışına yönelik dersler müfredata entegre edilebilir. Ayrıca ülkenin farklı bölgelerindeki illerde de üniversite öğrencilerin bu konudaki tutumlarını belirlemeye yönelik çalışmaların yapılması önerilebilir.

Kaynakça

- Arıcı, F. (2011). *Üniversite öğrencilerinde toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin algılar ve psikolojik iyi oluş*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Atay, T. (2012). *Çin işi Japon işi: Cinsiyet ve cinsellik üzerine antropolojik değiniler*. İstanbul: İletişim Yayınları.
- Atış, F. (2010). *Ebelik/Hemşirelik 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Adana.
- Başçı, B., Giray, S. (2016). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının çok değişkenli istatistiksel tekniklerle analizi. *Journal of Life Economics*, 3(4), 117-142.
- Bayar, Ö., Haskan-Avcı, Ö., Koç, M. (2018). Erkek toplumsal cinsiyet rolü stresi ölçeğinin (ETCRSÖ) geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Fakültesi Dergisi*, 18(1), 57-76.
- Bora, A., Üstün, İ., (2005). *Sıcak aile ortamı demokratikleşme sürecinde kadın ve erkekler*. TESEV Yayınları, İstanbul. s. 67-77.
- Cheng, H. (1997). Holding up half of the sky? A sociocultural comparison of gender-role portrayals in Chinese and US advertising. *International Journal of Advertising*, 16(4), 295-319.
- Dökmen, Z.Y. (2014). *Toplumsal cinsiyet, sosyal psikolojik açıklamalar*. 2. Baskı. Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Elgün, A., Yeniçeri Alemdar, M. (2017). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri tutumlarına yönelik bir araştırma: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesi örneği. *International Journal of Social Sciences And Education Research*, 3(3), 1054-1067.
- Erbaydar, N.P. (2008). Kadına yönelik şiddetin sağlık sonuçları ve hekim sorumluluğu. *1. Kadın Sağlığı Kongresi Kitabı*. Başak Matbaacılık Ltd. Şti., Ankara. s.105-108.
- Güneş, H.N. (2016). Üniversite öğrencilerinin erkeklik rolleri algısının farklı değişkenlere göre değerlendirilmesi: Bitlis Eren Üniversitesi örneği. *Journal of International Social Research*, 9(45), 461-470.
- Gürsoy, E., Arslan, H. (2011). Üniversite öğrencilerinde kadına ilişkin namus anlayışı tutum ölçeği (KİNATÖ) geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Sağlık ve Toplum Dergisi*, 3, 28-37.
- İmamoğlu, O. (1995). Değişim sürecinde aile; evlilik ilişkileri bireysel gelişim ve demokratik değerler. *Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayını*, Ankara. ss.33-51.
- Kalav, A. (2012). Namus ve toplumsal cinsiyet. *Mediterranean Journal of Humanities mjh. akdeniz. edu. tr*, II/2, 151-163.
- Karaman, K. (2010). Ritüellerin toplumsal etkileri. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 21, 227-236.
- Kömürcü, N., Yıldız, H., Toker, E., Özen Karaman, E., Genç Koyucu, R., Durmaz, A., Aydın, N. (2016). Hemşirelik ve Ebelik öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri ve kadına ilişkin namus anlayışları ile ilgili tutumları. *Uluslararası Hakemli Kadın Hastalıkları ve Anne Çocuk Sağlığı Dergisi*, 5, 1-22.
- Muth, J.L., Cash, T.F. (1997). Body-image attitudes: What difference does gender make? *Journal of Applied Social Psychology*, 27(16), 1438-1452.
- Öngen, B., Aytaç, S. (2013). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve yaşam değerleri ilişkisi. *Sosyoloji Konferansları Dergisi*, 48,1-18.
- Özbay, C. (2012). Türkiye’de hegemonik erkekliği aramak. *Doğu-Batı Dergisi (Toplumsal Cinsiyet)*, 16(63), 185-205.

- Özcan, A. (2012). *Toplumsal cinsiyet eğitiminin üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rol tutumlarına etkisi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Erciyes Üniversitesi. Kayseri.
- Pınar, G., Taşkın, L., Eroğlu, K. (2008). Başkent Üniversitesi öğrenci yurdunda kalan gençlerin toplumsal cinsiyet rol kalıplarına ilişkin tutumları. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 15(1), 47-57.
- Sev'er, A., Yurdakul, G. (2001). Culture of honor, culture of change: A feminist analysis of honor killings in rural Turkey. *Violence Against Women*, 7(9), 964-998.
- Şimşek, H. (2011). Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin kadın üreme sağlığına etkisi: Türkiye örneği. *Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 25(2), 119-126.
- Tahincioğlu, A.N.Y. (2010). Namusun ve namus cinayetlerinin cinsiyet eşitsizlikleri bağlamında analizi. *Kültür ve İletişim*, 13(2), 131-158.
- TDK, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b06984c59d488.43797142 (Erişim Tarihi 24.05.2018).
- Topuz, S.K., Erkanlı, H. (2016). Toplumsal cinsiyet bağlamında kadın ve erkeğe atfedilen anlamların metafor yöntemiyle analizi. *Alternatif Politika*, 8(2), 300-305.
- Zeyneloğlu, S. (2008). *Ankara'da hemşirelik öğrenimi gören üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.